

Sygn. akt II Ns 1950/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: staż. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. S. (1)

z udziałem R. G. (1), R. G. (2), M. G. (1), M. G. (2), A. L.

o stwierdzenie nabycia spadku po Z. S. (1)

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po Z. S. (1) z domu G., córce S. i J., zmarłej dnia 15 listopada 2015 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż Z. S. (1) (syn W. i K.) w $\frac{1}{2}$ (jednej drugiej) części, brat R. G. (2) (syn S. i J.) w $\frac{1}{6}$ (jednej szóstej) części, brat R. G. (1) (syn S. i J.) w $\frac{1}{6}$ (jednej szóstej) części oraz dzieci brata: M. G. (2) (syn S. M. i Z. M.), M. G. (1) (syn S. M. i Z. M.) i A. L. z domu G. (córka S. M. i Z. M.) po $\frac{1}{18}$ (jednej osiemnastej) części każde z nich;

2. oddalić wniosek Z. S. (1) o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania;

3. ustalić, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 1950/16

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 18 lipca 2016 roku Z. S. (1) wniósł o stwierdzenie, że spadek po Z. S. (1) zmarłej 15 listopada 2015 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyli: mąż Z. S. (1) w $\frac{1}{2}$ części, bracia R. G. (2) i R. G. (1) po $\frac{1}{6}$ części każdy z nich, bratanica A. G. oraz bratankowie M. G. (2) i M. G. (1) po $\frac{1}{18}$ części każde z nich.

(wniosek k. 3-5, zarządzenie o zwrocie wniosku k.27-28, pismo k.34)

Na rozprawie w dniu 02 grudnia 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy popierał wniosek. Wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego od pozostałych uczestników zgodnie ze złożonym zestawieniem. Wskazał, że wnioskodawca nie uzyskał pomocy uczestników w złożeniu niezbędnych aktów stanu cywilnego i zmuszony był ponieść koszty uzyskania potrzebnych dokumentów i informacji.

Uczestnicy A. L. i M. G. (1) oraz pełnomocnik uczestnika R. G. (1) przyłączyli się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Wnieśli o oddalenie wniosku o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

(stanowiska pełnomocnika wnioskodawczynie, pełnomocnika uczestnika i uczestników - protokół rozprawy z dnia 02 grudnia 2016 roku k.81-84, nagranie 00:05:14 – 00:17:11)

Uczestnicy R. G. (2) i M. G. (2) nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S. (2) z domu G., córka S. i J., zmarła w dniu 15 listopada 2015 roku w Ł. będąc zamężną z Z. S. (1). Spadkodawczynie nie miała dzieci ani własnych, ani przysposobionych. Rodzice zmarli przed nią: matka J. G. w dniu 05 czerwca 1974 roku, a ojciec S. G. (1) w dniu 29 stycznia 2003 roku.

Spadkodawczynie miała rodzeństwo: R. G. (1), R. G. (2) oraz S. G. (2), który zmarł 28 maja 2002 roku pozostawiając troje dzieci: A. L., M. G. (1) i M. G. (2). Spadkodawczynie nie sporządziła testamentu. Nikt ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nikt nie złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku. W skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne. O śmierci spadkodawczynie spadkobiercy dowiedzieli się w dniu jej śmierci. Spadkodawczynie w chwili śmierci posiadała tylko obywatelstwo polskie. Nie dokonała wyboru prawa regulującego porządek dziedziczenia po niej.

(dowód: zapewnienie spadkowe protokół rozprawy z dnia 02 grudnia 2016 roku k.83, nagranie 00:22:19–00:29:59, odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczynie k.8, odpis skrócony aktu małżeństwa spadkodawczynie k.21, odpis skrócony aktu urodzenia spadkodawczynie k.22, odpis skrócony aktu urodzenia R. G. (2) k.49, odpis skrócony aktu urodzenia R. G. (1) k. 50, odpis skrócony aktu urodzenia M. G. (2) k.51, odpis skrócony aktu urodzenia M. G. (1) k.52, odpis skrócony aktu małżeństwa A. L. k.53, odpis skrócony aktu zgonu S. G. (2) k.54, odpis skrócony aktu zgonu J. G. k. 86, odpis skrócony aktu zgonu S. G. (1) k. 87)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

We wniosku z dnia 18 lipca 2016 roku Z. S. (1) wniósł o stwierdzenie, że spadek po Z. S. (1) zmarłej 15 listopada 2015 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyli: mąż Z. S. (1) w 1/2 części, bracia R. G. (2) i R. G. (1) po 1/6 części każdy z nich, bratanica A. G. oraz bratankowie M. G. (2) i M. G. (1) po 1/18 części każde z nich.

Uczestnicy R. G. (1), A. L. i M. G. (1) przyłączyli się do wniosku.

Stosownie do treści art. 926 § 1 k.c., powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. W świetle § 2 powołanego przepisu, dziedziczenie ustawowe, co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Polskie prawo spadkowe daje pierwszeństwo porządkowi dziedziczenia wypływającemu z woli spadkodawcy wyrażonej w testamencie. Jak wynika z treści art. 941 k.c., rozrządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Podstawy dziedziczenia nie może stanowić żadna inna czynność prawna.

W szczególności, na gruncie polskiego prawa cywilnego umowy dotyczące dziedziczenia są niedopuszczalne. Oznacza to, że ewentualne uzgodnienia spadkodawcy ze spadkobiercami dotyczące porządku dziedziczenia po jego śmierci, nie będące testamentem, pozostają prawnie irrelevantne.

Dziedziczenie ustawowe, co do całości spadku ma miejsce: po pierwsze, gdy spadkodawca w ogóle nie sporządził testamentu. Po drugie, gdy spadkodawca sporządził testament, lecz jego treść ogranicza się do innych rozrządzeń, a nie zawiera powołania spadkobiercy. Ponadto, dziedziczenie ustawowe dotyczące całości spadku ma miejsce wówczas, gdy testament sporządzony przez spadkodawcę okaże się nieważny lub bezskuteczny, jak również wtedy, gdy ustanowieni w testamencie spadkobiercy lub spadkobierca nie chcą dziedziczyć i odrzucają spadek bądź nie mogą dziedziczyć, gdyż nie dożyli otwarcia spadku albo zostaną uznani za niegodnych dziedziczenia.

W przedmiotowej sprawie, spadkodawczyni nie sporządziła testamentu. W konsekwencji, miało miejsce dziedziczenie ustawowe.

Zgodnie z art. 931 § 1 k.c., w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Spadkodawczyni Z. S. (2) zmarła będąc zamężną z wnioskodawcą. Nie miała dzieci własnych ani przysposobionych.

Zgodnie z przepisem art. 932 § 1 k.c. w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice.

Rodzice spadkodawczyni: J. G. i S. G. (1) zmarli przed nią.

Wedle art. 932 § 4 k.c. jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Spadkodawczyni pozostawiła dwóch braci: R. G. (1), R. G. (2). Trzeci brat S. G. (2) zmarł przed spadkodawczynią.

W świetle przepisu art. 932 § 5 k.c., jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

S. G. (2) pozostawił troje dzieci: A. L., M. G. (1) i M. G. (2).

Żaden ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia.

Zgodnie z art. 933 § 1 k.c. udział spadkowy małżonka, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy, wynosi połowę spadku. Podziałowi między trzech braci spadkodawczyni podlegałby zatem udział wynoszący połowę spadku, zaś każdemu z nich przypadłoby po 1/6 części spadku. Ponieważ S. G. (2) nie dożył otwarcia spadku jego udział, czyli 1/6 część spadku dziedziczą w częściach równych jego dzieci: A. L., M. G. (1) i M. G. (2) otrzymując po 1/18 części spadku.

Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Żaden ze spadkobierców nie złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku. Stosownie do przepisu art. 1015 § 2 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 20 marca 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 539), która weszła w życie dniem 18 października 2015 roku brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 art. 1015 k.c. jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Wskazana nowelizacja znajduje zastosowanie do spadków otwartych po dniu jej wejścia w życie.

Z. S. (2) zmarła w dniu 15 listopada 2015 roku. Spadkobiercy dowiedzieli się o jej śmierci, a zatem także o swoim tytule powołania do spadku, w dniu jej śmierci. W przewidzianym przez ustawę terminie żaden ze spadkobierców nie złożył oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. W konsekwencji, w świetle przepisu art. 1015 § 2 k.c. spadkobiercy przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza przez upływ czasu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stwierdził, że spadek po Z. S. (1) z domu G., córce S. i J., zmarłej dnia 15 listopada 2015 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż Z. S. (1) w 1/2 części, brat R. G. (2) w 1/6 części, brat R. G. (1) w 1/6 części oraz dzieci brata: M. G. (2), M. G. (1) i A. L. z domu G. po 1/18 części każde z nich.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., gdyż w ocenie Sądu, nie zachodziła podstawa do modyfikacji ogólnej zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c.

Zasada rozliczenia kosztów postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym wynika z art. 520 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art. 520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Zaś, paragraf 3 art. 520 k.p.c. stanowi, iż jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie. W orzecznictwie i doktrynie zwraca się uwagę, iż w postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art. 520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika (tak Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P [w] Komentarz do art. 520 kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el. 2010; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 roku, III CKN 497/98, OSNC 2000 rok, nr 6, poz. 116). Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika (Budnowska Joanna, Zieliński Andrzej artykuł Palestra 1995 rok, numer 7-8, s. 58, Lex nr 11671/1).

W przedmiotowej sprawie interesy uczestników nie były sprzeczne. Uczestnicy przyłączyli się do wniosku, gdyż, jako spadkobiercy ustawowi, wobec braku wcześniejszego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, także byli zainteresowani orzeczeniem w tym przedmiocie. W ocenie Sądu, nie można także mówić o różnym stopniu zainteresowania wynikiem postępowania wnioskodawcy i uczestników. Uczestnicy nie postępowali w sposób niesumienny czy też niewłaściwy – stawili się na rozprawie na wezwanie Sądu, a ich zachowanie w żaden sposób nie przedłużyło ani nie utrudniło postępowania. Przed ogłoszeniem postanowienia uczestnik R. G. (1) złożył żądane przez Sąd odpisy aktów zgonu rodziców spadkodawczyni.

Ponadto, w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku Sąd z urzędu ustala krąg spadkobierców. A zatem, jeśli woła wnioskodawcy czy uczestników było posiadanie w niniejszym postępowaniu zawodowych pełnomocników, winni ponieść koszty ich wynagrodzenia we własnym zakresie.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił wniosek Z. S. (1) o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania od uczestników.